

9

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Jenni Hjeltin ym. talousarvioaloitteesta Itäkeskuksen Ystävyydenpuiston väestönsuojan rakentamiseksi

HEL 2024-001766 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle valtuutettu Jenni Hjeltin ja 15 muun valtuutetun talousarvioaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään Itäkeskuksen Ystävyydenpuiston väestönsuojan rakentamisen kiirehtimistä ja hankkeen ottamista etupainotteisesti mukaan investointibudjettiin. Aloitteessa tuodaan myös esiin olemassa oleva rakennuslupa ja kaupunkilaisilta sekä yrityksiltä ennakoon las-
kutetut summat sekä hankkeen arvioidut kustannukset 23 miljoonaa euroa. Aloitteessa nostetaan myös esiin, että Itäkeskuksen alueella on tällä hetkellä ilman väestönsuojaa vajaa 4000 ihmistä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu ja rahoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lukien. Helsingin kaupungilla säilyi edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu, mutta kunta-Helsinki ei enää rahoita sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluja. Näiden palvelujen rahoitus muodostuu valtiolta saatavasta yleiskatteellisesta rahoituksesta, ja lisäksi toimiala saa tuloja asiakasmaksutuloista ja valtionkorvauksista.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon, mukaan lukien HUS-yhtymän, sekä pelastustoimen menot ja kustannuksia kasvattavat muutokset on kyettävä rahoittamaan edellä mainituilla valtionrahoituksella ja tulorahoituksella.

Lisäksi sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että väestönsuojien rakentaminen on kunta-Helsingin vastuulla, eikä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala rahoita niiden rakentamista.

Yleistä

Vuoteen 2017 asti väestönsuojista on vastannut Helsingin kaupungin pelastuslaitos. Vuonna 2017 väestönsuojien kiinteistöt siirtyivät kaupunkiympäristön toimialan vastuulle.

Pelastuslaitos tuottaa kaupunkiympäristön toimialalle palveluna Helsingin kallioväestönsuojien normaaliolojen ylläpidon ja väestönsuojeluvalmiuden ylläpidon. Lisäksi pelastuslaitos tuottaa väestönsuojiiin liittyvää asiantuntija- ja suunnittelupalvelua. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksella on kaupunkiympäristön toimialan kanssa väestönsuojien yhteistyösopimus, jossa määritellään tarkemmat vastuut toimialojen kesken.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että pelastustoimi vastaa ihmisten suojaamisesta ja pelastamisesta kaikissa tilanteissa. Poikkeusoloissa väestönsuojiiin suojautuminen muodostaa tärkeimmän keinon suojaamisen toteuttamiseksi.

Lainsäädäntö

Väestönsuojien rakentaminen on pelastuslain (379/2011) mukaista ja velvoittamaa toimintaa. Väestönsuojien kiinteistöt ovat kaupunkiympäristön toimialan vastuulla.

Pelastuslain 11 luvun 71 § velvoittaa rakentamaan väestönsuojan, kun rakennettavan rakennuksen kerrosala ylittää 1 200 m².

Aiemmin 1980-luvulla, jolloin valtaosa Kauppakartanonkadun rakennuksista on rakennettu, raja oli 1 000 m². Teollisuus-, tuotanto-, varasto- ja kokoontumisrakennuksissa nykyinen raja on 1 500 m².

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta huomauttaa, että lain edellyttämiä väestönsuojapaikkoja ei ole toteutettu Ystävydenpuiston väestönsuojan kerääntymisalueen rakennuksiin eikä yhteisväestönsuojaan. Suojapaikkoja ei ole myöskään osoitettu muihin väestönsuojiiin, joten pelastuslain edellytys ei näin ollen täyty.

Tontin luovutusasiakirjoissa on maininta suojapaikkojen sijoittamisesta rakennettavaan yhteisväestönsuojaan; tältä osin tontin luovutusehdot eivät täyty.

Ystävydenpuiston väestönsuojan kerääntymisalueen rakennusten myönnettyissä rakennusluvissa on määräys velvoitesuojapaikkojen sijoittamisesta yhteisväestönsuojaan tai väestönsuojatarve on toteutettava muulla hyväksyttävällä tavalla. Rakennuslupien edellytykset eivät näin ollen täyty.

Helsingin kaupungin talousarvion talonrakentamishojelman 2024–2033 vuokra- ja osakehankkeisiin on lisätty vuonna 2023 Ystävydenpuiston yhteisväestönsuoja uudeksi hankkeeksi. Rakentaminen on aikataulutettu niin, että suoja valmistuisi vuonna 2029 ja sen laajuus olisi 9400 htm².

Yhteenveto ja johtopäätökset

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta näkee ihmisten suojaamisen edellytysten turvaamisen erittäin tärkeänä johtuen Helsingin asemasta valtakunnan pääkaupunkina ja sen sisältämien kohteiden erityistilanteissa ihmisille muodostavan riskin takia, vaikka sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala ei vastaakaan Helsingin kaupungin väestönsuojarakentamisen valvonnasta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta kannattaa tehtyä aloitetta kii-rehtiä Ystävydenpuiston yhteisväestönsuojan rakentamista yllä mainit-tujen perusteluiden takia.

Vaikutusten arviointi

Valtioneuvoston vahvistaman pelastustoimen valtakunnallisen strategi-sen tavoitteen mukaan, pelastustoimen palvelutaso pyritään toteutta-maan yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alu-eellisesti.

Tarjoamalla alueellisesti tasapuolisesti palveluja edistetään palveluta-son yhdenvertaista toteutumista ja näin ollen voidaan vaikuttaa kau-punkilaisten turvallisuuteen ja ennakoiden hyvinvoinnin tunteeseen.

Poikkeusoloissa väestönsuojiiin suojautuminen muodostaa tärkeimmän keinon suojaamisen toteuttamiseksi. Tällä on jo ennakoiden epäsuoria vaikutuksia ihmisten turvallisuuden tunteeseen ja voi olla tätä kautta vaikutusta myös koettuun terveyteen ja hyvinvointiin.

Poikkeusoloissa väestönsuojiiin suojautumisella ja suojautumisen mah-dollistamisella sekä tarjoamalla riittävästi suojapaikkoja on suoria vai-kutuksia ihmisten henkiin, turvallisuuteen ja terveyteen."

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakun-nan lausuntoa kaupunginhallitukselle Jenni Hjeltin ja 15 muun valtuute-tun talousarvioaloitteesta. Lausuntoa on pyydetty 10.9.2024 mennessä. Aloitteeseen on pyydetty myös kaupunkiympäristölautakunnan lausun-to.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Keijo Mäki, rakennuspäällikkö, puhelin: 310 31110
keijo.maki(a)hel.fi
Arto Kolehmainen, huoltovarmuuspäällikkö, puhelin: 310 31450
arto.kolehmainen(a)hel.fi
Jani Pitkänen, pelastuskomentaja, puhelin: 09 310 30000

03.09.2024

Asia/9

jani.pitkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Itäkeskuksen Ystävyydenpuiston väestönsuojan rakentaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano